

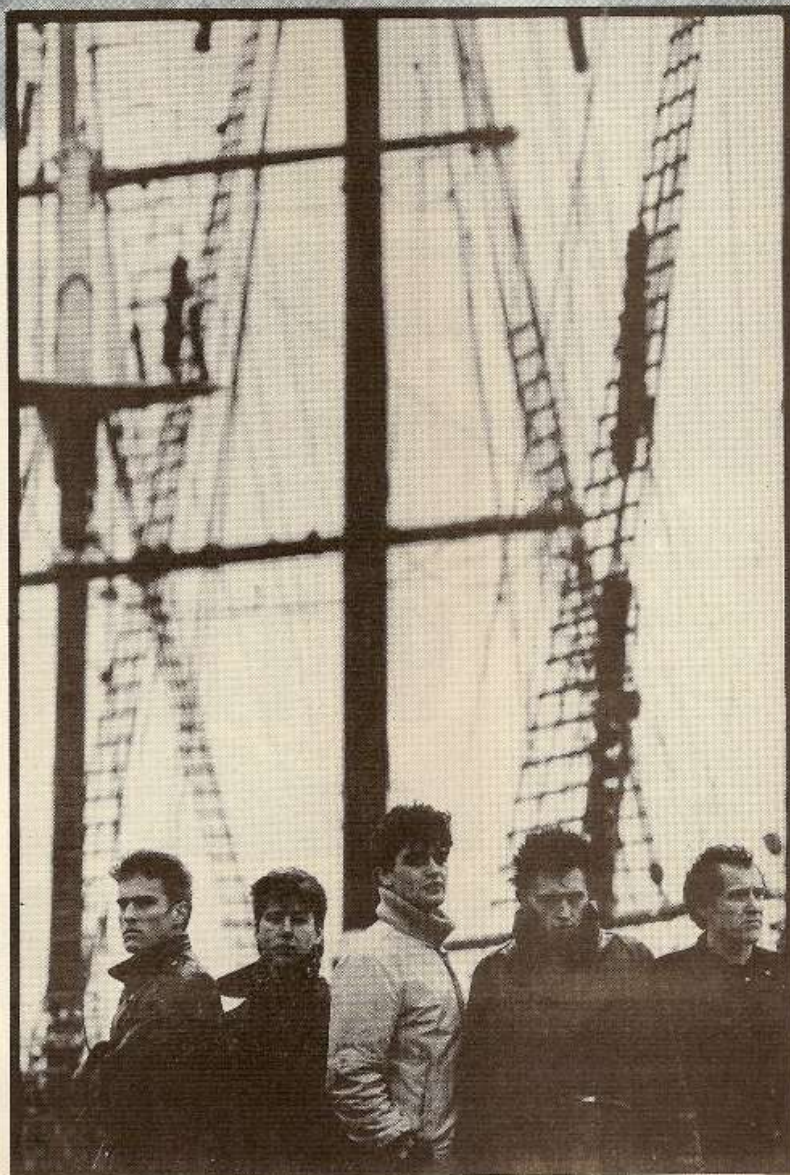
de Div

VAART UIT!

De Div, een vreemde eend in de Nederlandse stijl, roept met abstracte teksten en een even strak als gevarieerd muzikaal concept vaak gemengde gevoelens op. Geen doemsfeer of verhaaltjes, wel onafhankelijk en origineel. Met de mini-elpee *Open Zee* kiest de groep op volle kracht vooruit het ruime sop.

door JAN VOLLAARD

• Dat het uit Delft afkomstige vijftal garant staat voor een eigen geluid werd al in '81 duidelijk, toen de groep debuteerde met de 12-inch *Stap Voor Stap*. Naast strakke ritmes, waarbij een zekere complexiteit niet uit de weg werd gegaan, en felle gitaarpartijen van Rob Dingemans en Niek van Slobbe werd het gezicht van de groep vooral bepaald door het beknopte en ritmische gebruik van de Nederlandse taal. Geen verhalende teksten, maar in staccato voorgedragen flarden en impressies met een abstract karakter. Net als *Stap Voor Stap* verscheen vervolgens de elpee *Europa Is Hier* op het kleine Plexus-label. De onafhankelijkheid van grote platenmaatschappijen staat hoog in het vaandel van De Div, al bleef door gebrek aan financiële middelen de opnamekwaliteit van beide platen achter bij de muzikale verrichtingen. *'Europa Is Hier* is in een stress-situatie gemaakt en afgerond en dat kun je horen,' moet Niek (gitaar en sinds kort ook synthesizer) constateren. 'De muziek heeft er niet onder geleden, maar door de geluidskwaliteit is de plaat gedeeltelijk mislukt.' Desondanks bouwde de groep een niet geringe live-reputatie op en werd hun muziek opgemerkt door de Belgische sterproducer en T.C.Matic-gitarist Jean-Marie Aerts, die liet weten in samen-

PASFOTO'S: ROY T

werking geïnteresseerd te zijn. In de Brusselse ICP-studio produceerde hij de mini-epée *Open Zee*. Zanger/saxofonist Art Zaaier: 'Dat plan met Jean-Marie was er en we hadden geld gespaard uit optredens voor de volgende plaat. Ondertussen hebben we gekeken wat de mogelijkheden waren met allerlei labels; iedereen zag het wel zitten maar er was nergens geld. We zijn gewoon doorgegaan met de opname, want we redeneerden dat we het sterkst zouden staan als we een kant en klare tape konden aanbieden. De plaat is dus onafhankelijk van wie dan ook gemaakt en uiteindelijk toch weer op Plexus uitgekomen.'

ENGELS/DUITS

In de tussentijd verscheen de cassette *Pasodoble*, die naast enkele live-opnames en een tweetal uitstapjes in de Duitse en Engelse taal De Div van een meer experimentele kant liet horen. Art: 'Op een plaat maak je heel duidelijk afgeronde muziek. Platen maken wil zeggen dat je in de studio werkt, met beperkte tijd. Het kost veel geld en het moet technisch perfect. Als je wat experimentelere dingen wilt doen heb je veel meer tijd nodig, dus doe je veel thuis, met goedkope middelen en beperkte apparatuur. Om dat uit te brengen is een cassette het geëigende middel.' Bassist Marc de Reus: 'Man In De Ruit staat in het Duits op de cassette, omdat we nog allemaal ideeën voor dat nummer hadden, terwijl het al op *Europa Is Hier* stond. Bovendien was het net in de tijd van de Nederlandstalige hausse. Op die manier is ook *Walk* ontstaan, een Engelstalig nummer met compleet zelfverzonnen disco-cliché's die eigenlijk alleen maar ritmisch zijn. Blijkbaar interesseert niemand zich voor de tekst als je in het Engels zingt, terwijl ze bij een Nederlandse tekst vallen over elk woord.'

JEAN/MARIE

Met *Open Zee* heeft De Div de opnametechnische kinderziektes achter zich gelaten en klinkt de groep voor het eerst, dank zij het stuurmanschap van Jean-Marie Aerts, beter dan op het podium. Het groepsgekluis is in vier jaar tijd tot een hechte eenheid uitgekristalliseerd. De voorheen als 'tegendraads' omschreven gitaarpartijen vullen elkaar aan tot een organisch geheel; in de opzwepende ritmes zijn Art's saxofoonspel en een sporadische synthesizer verweven en ook de zang vormt een logisch onderdeel van het totaalgekluis, dat qua originaliteit en zeggingskracht mijlenver

verwijderd is van de Nederlandstalige eenheidsworst in de hitparade. Hoewel er muzikale raakvlakken met T. C. Matic zijn (stampende ritmes, agressieve gitaren en gedreven, bijna instinctmatige zang) is er eerder sprake van een parallelle ontwikkeling dan van eenzijdige invloed en is de rol van de producer beperkt gebleven tot het registreren van authentieke gevoelsuitingen. Art: 'Op onze eerste plaat is gitaarwerk te horen met de specificaties die later werden gebruikt om de overvromenkomsten met T. C. Matic aan te geven. Het sterkste argument daartegen is dat Jean-Marie Aerts nooit een kloon van zijn eigen groep zou produceren. Wat de composities betreft heeft hij nauwelijks invloed laten gelden.' Marc: 'Wat ons vooral opviel is dat speltechnische perfectie in de studio totaal onbelangrijk voor hem is. Als we een nummer drie keer hadden opgenomen en de derde versie was verreweg het meest precies en strak, dan koos hij toch de eerste.' Art: 'Hij was in staat om die versie te kiezen die, zoals hij zei, met de meeste *soul* was gespeeld. Als je zelf gaat zitten luisteren hoor je dat niet, dan let je alleen maar op je eigen foutjes.'

BEAT/KREET

Een opvallende ontwikkeling is de steeds verdergaande abstractie van de teksten. Korte, ogenschijnlijk onsamenhangende fragmenten die pas in de muzikale context betekenis krijgen. Art: 'Meestal is er een basis met een bepaalde beat waar in eerste instantie een kreet op past, die dan wordt uitgebouwd. Ik kom absoluut niet met een kant en klaar verhaal over m'n buurmeisje of

over tolerantie, dat dan later op muziek wordt gezet. Zoiets laat ik over aan Henk Westbroek die het over zichzelf heeft als "tekstschrijver" en "componist". Ik kom hooguit met kreten, die altijd wel een bepaalde lading hebben en die moeten passen bij de muziek.'

Een voorbeeld van die werkwijze is het nummer *Slap Voor Slap*, dat de kuddegeest van de willoze massa moet verbeelden; een thema dat op *Open Zee* terug lijkt te komen in *Als Lemmingen*. Art: 'Slap Voor Slap klinkt machinaal en streng, terwijl

Lees verder op pagina 61

**'Een muzikant is geen
dichterlijke prins. Als je
snoertje kapot is, moet
je het solderen'**

Aart, Rob, Peter, Niek, Marc: Belletje uit een Berg Ch

Als *Lemmingen* meer persoonlijk bedoeld is. Je hebt allemaal wel eens het gevoel, als je in een of andere kroeg zit waar iedereen zonder enige aanleiding is en waar niks gebeurt, dat je denkt: dit is zo leeg, het enige dat nog overblijft is met z'n allen over de klippen. Het is de meest sombere tekst die ik ooit heb gemaakt.' Marc: 'Je kunt het interpreteren als de constatering dat er weinig idealen meer zijn; dat de mensen nergens meer naar toe gaan. Onze muziek onderscheidt zich van een doem-sfeer doordat er vaak een element van strijd uit spreekt. Doem is jezelf neerleggen bij een situatie; daar verzet ik me tegen. Met *Splits Het Atoom* proberen we de verwarring weer te geven die er heerst omtrent atoomenergie en kernbepaling. Het is een tekst met heel weinig woorden want over dat onderwerp wordt al zoveel geproduceerd, dat hoeft je niet meer uit te leggen. Er spreekt gevaar uit; je moet er bang van kunnen worden. Mensen worden soms agressief omdat ze onze teksten te abstract vinden; ze eisen dat een tekst een soort krantartikel is waarin een verhaal wordt verteld. In ieder geval is het goed dat we een vorm hebben gekozen die reacties oproept.'

MATROOS/MACHO

Open Zee begint met het klingelen van een scheepsbel en staat tekstueel in het teken van water en woelige baren. Art: 'Dat thema bleek er toevallig in te zitten; de hoes met die matroos is er achteraf bij gemaakt. De enige kunstgreep die in de tekst is toegepast is dat de plaat eindigt met de kreet "Ankers lichten, wij varen uit". Dat maakt de cirkel rond, want als je de plaat omdraait begint het eerste nummer met "De kleine sloep was een gewillige prooi voor de kolkend zilte massa". *Lieve Matroos* is bedoeld als een love-song. De matroos op de hoes is, net als dat nummer, helemaal niet macho. Als je goed kijkt is het een heel geslachtsloos iemand, lief en kwetsbaar, en doordat hij omkijkt krijgt hij iets van twijfel en onzekerheid.' Niek: 'Ik heb in een havenstad gewoond en omdat ook Jean-Marie uit een kustplaats komt vond hij het heel belangrijk dat dat scheepsbel-

letje, waar de plaat mee opent, er goed op kwam te staan. Hij wist precies hoe zo'n noodklokje, in de mist en uit de verte, moest klinken.' Art: 'Overigens is dat een synthesizer. Ongelooflijk dat Niek dat belletje uit die berg chips heeft weten te halen.'

PORTIE/EMOTIE

De synthesizer is relatief nieuw en draagt bij in de vele subtiele nuances in de muziek van De Div. Het streven naar perfectie, dat blijkt uit de grote aandacht die aan de hoesontwerpen wordt besteed, komt bij live-optredens tot uiting door de grote betrokkenheid van de groepsleden bij de manier waarop hun muziek uit de speakers komt. Niek: 'De synthesizer is voor mij een uitdaging. Op een gegeven moment weet je wat je ermee kunt doen en ontdek je mooie dingen, die met andere instrumenten niet te realiseren zijn. Datzelfde geldt net zo goed voor de manier waarop je bandrecorders en microfoons gebruikt.' Marc: 'Het is een ontzettend verouderd en romantisch idee dat de muzikant een soort portie emotie op twee benen zou zijn; een dichterlijke prins die alleen met hogere dingen bezig is. Als je snoertje kapot is moet je het solderen en bovendien is er niets mystieks aan de manier waarop allerlei technische zaken werken.' Strijdbaar zonder opgelegd moralisme en abstract zonder mysterieuze diepzinnigheden is De Div misschien wel de enige Nederlandstalige groep die erin slaagt de optimale integratie van de moerstaal in een muzikaal kader te bewerkstelligen. Marc: 'Van die Nederlandstalige golf hebben we niets dan hinder ondervonden. Overal waar we kwamen werden we met argwaan bekeken, zo sterk was het idee van wat er op voorhand van een Nederlandstalige band te verwachten zou zijn.' Art: 'We spelen soms tegen onkostenvergoeding voor het goede doel, mits we ervan overtuigd zijn dat het inderdaad een goed doel is. In die sector zijn de eerste vrije jongens al gesignaleerd, die een pittige toegangsprijs heffen voor een of ander anti-fascisme-festival. Het blijft uitkijken voor de Hank den Drijvers van de anti-atoom-scene.'

Kamer van Koophandel

Heel bijzonder is het drumstel van De Div, dat door drummer Peter de Wolf zelf werd ontwikkeld, ontworpen en uitgevoerd. Het onderstel is tegelijkertijd flightcase, drumpodium en bass-drum. Afgezien van de praktische voordelen boven een 'klassiek' drumstel zorgt de exponentiële hoorn, die de kloppen op het horizontaal geplaatste drumvel weer geeft, voor een harder geluid dan dat van een conventionele bass-drum, zijn lagere frequenties haalbaar en kunnen met behulp van een equalizer meer klankkleuren worden bereikt.

De groep is als Holland Inventions ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en exploiteert, met subsidie van het Ministerie van Economische Zaken, de octrooirechten van het tot Unit Drumkit gedoopte ontwerp. Dat van productie op grote schaal tot nu toe weinig terecht is gekomen lijkt onbegrijpelijk, want de voordelen zijn evident: geen gesleep met een drumpodium, het uiteindelijke gewicht is laag omdat voor de afzonderlijke trommels geen flightcases meer nodig zijn, losstaande driepoten en microfoonstandaards zijn overbodig, alles staat automatisch op een vooraf ingestelde stand en bij festivals kan de kit achter het podium in z'n geheel opgezet worden, hetgeen tijd bespaart en spijkereen onnodig maakt. 'Het belangrijkste,' aldus Niek, 'is dat je niet alleen een borst ziet met een bekken erop en een bass-drum eronder, maar dat je de drummer helemaal kunt zien zitten.'